

Türkiye ile İspanya arasında imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile eklerinin onanması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ticaret komisyonları raporları (1/249)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 2112, 6/2619

4. VIII. 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Türkiye ile İspanya arasında 19 Haziran 1951 tarihinde imzalanan Ticaret ve Ödeme anlaşmalarıyla merbutlarının onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 5. VIII. 1951 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

Daima dostluk bağlarıyla birbirlerine bağlı iki Akdeniz devleti olan Türkiye ile İspanya arasındaki ticari münasebetlerin de iki taraflı anlaşmalarla düzenlenmesi ötedenberi derpiş edilmekte idi.

Türkiye ile İspanya arasında en son akdedilmiş Ticaret ve Kliring Anlaşmaları 31. XII. 1935 tarihli idi. Bu Anlaşma, meriyet müddetinin inkizasında, - ki İspanya dahilî harb zamanına tesadüf ediyor - uzatılmıyarak kendiliğinden hükümden sâkit olmuştu. 1938 de yapılan yeni Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları da İspanya'daki rejim değişmesi yüzünden yürürlükten kaldırılmıştı.

İspanya'da yeni rejim kurulmasından sonra, ticaret münasebetlerimiz her iki memlekette cari umumi ticaret rejimleri dâhilinde cereyan ediyordu. Mal tahsislerini ve ticari münasebetlerden mütevellit ödemeleri kolaylaştıran bir anlaşma mevcut olmadığından, bâzı Türk malları için İspanya ananevi müşteri olmasına rağmen, ticari mübadeleler en asgari hadlerde kalıyordu. Türkiye ile İspanya arasındaki ticari mübadelelere ait son seneler istatistik rakamları bunu açıkça göstermektedir:

Sene	İthalât kilo	İthalât lira	Umumi itha- lâta nisbeti %	İhracat kilo	İhracat lira	Umumi ihracata nisbeti %
1947	980.782	12 446 416	1,82	7.152.881	3 211 460	0,51
1948	380.254	2 491 808	0,32	10.493.581	521 581	0,09
1949	344.066	2 243 430	0,3	10.866.414	1 724 679	0,2
1950	252.951	357 300	0,0	8.057.448	4 874 356	0,7

Rakamlar İspanya ile olan ticaretimizin umumi ticaretimize nispetle pek eüzi bir miktar teşkil ettiğini son senelerde ticaretimizin açık verdiğini fakat, 1950 senesinde muvazenenin lehimize olduğunu ifade etmektedir.

İspanya'nın ticari ve smai vaziyetlerinin tetkiki, İspanya ile ticaretimizin inkişaf edebileceğini, o raya birçok ihraç maddelerimizi sevkedebileceğimizi ve dâhilî istihlâkimize ve iktisadi kalkınmamıza yarıyacak birçok maddelerin de İspanya'dan ithal olunabileceğini ve böylece İspanya ile ticari mübadelelerimizin umumi mübadelelerimizin daha büyükçe bir nispetini teşkil edebileceğini öğretmiştir.

Bunun üzerine İspanya ile Ticaret ve Tediye anlaşmaları akdetmek için her iki memleket ilgili makamları arasında temaslara başlandı. Mühassısları tarafından hazırlanan anlaşma projelerini her iki taraf karşılıklı teati ettiler. İşbu hazırlık safhasında iken Birleşmiş Milletlerin, totaliter rejime sahip bulunduğu iddiasıyla, İspanya'ya karşı aldığı kararın mevkiî tatbika konulması üzerine Birleşmiş Milletler âzası diğer devletler gibi Türkiye'de Madrid'deki elçisini mezunen geriye çağırıldı. Elçimiz Madrid'den ayrıldıktan sonra Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları akdine mütedair temaslara Birleşmiş Milletlerin kararına uyun devletlere karşı İspanya'nın takınımış bulunduğu güce-nik tavırdan dolayı, biraz gevşemiş bulundu. Fakat 1950 senesi sonunda Birleşmiş Milletlerin ev-velece verdiği kararı ortadan kaldırması ve Elçimizin Madrid'e aydet etmesi üzerine İspanya Dışişleri Bakanlığı müzakerata derhal başlanabileceğini bildirdi.

Madrid'de cereyan eden müzakereler neticesinde hazırlanan ticaret ve tediye anlaşmaları ve merbutları 19 Haziran 1951 tarihinde Madrid'de imza edilmiş bulunmaktadır.

İmza edilen vesikalar bir Ticaret Anlaşması, bir Ödeme Anlaşması ve bunlara merbut Protokol, yedi mektup ve bir deklârazyondan ibarettir.

8 maddelik Ticaret Anlaşmasına bir menşe şahadetnamesi örneğiyle mal listeleri ve üç mektup bağlanmıştır. İşbu Anlaşmanın başlıca hükümleri şunlardır : Ticaret her iki memleketin umumi ithal ve ihraç rejimleri çerçevesi dâhilinde cereyan edecektir. Ticari mübadelelerin mal kontenjan listeleri mucibince yapılacak, her iki memleketin listelerde yazılı mallar için gerekli ithal ve ihraç müsaadelerini vereceklerdir. Ticari mübadelelere mütaallik ödemelerin Ödeme Anlaşması hükümleri gereğince ifa edilecektir, Anlaşmanın iyi işlemesine nezaret edecek bir muhtelit komisyon kurulacaktır.

Ticaret Anlaşmasına merbut ve Türkiye'ye ithal edilecek İspanyol mallarına mütaallik E listesiyle İspanya'ya ihraç edilecek Türk mallarına mütaallik T listesinin tanzimi müzakere heyetimiz en mühim meşalesini teşkil etmiştir. Ceman 8 700 000 er dolârlık olan listelerde mevcut mallara konan kontenjanlar imkân nispetinde hakikata yakın tutulmuştur. İspanya'dan alacağımız başlıca mallar fôtr, kakao, mantar, sigara kâğıdı, pamuklu mensucat, otomobil lâstiği, ka-uçuktan mamul eşya, sıhhi ve banyo levazımatı, cam mamulleri, madenî teller, kurşun, alâti cer-rahiye, muhtelif makineler, el aletleri, kalorifer tesisatı, tıbbi ve kimyevi maddelerdir. Bunlara mukabil bizim İspanya'ya ihraç edeceğimiz başlıca maddeleri tütün, yumurta, kuru sebzeler, pa-muk, yağlı tohumlar, bir miktar tiftik yünü, halı ve zampara, amyant, manganez, krom, borasit gibi madenler teşkil etmektedir.

Ticaret Anlaşmasına bağlı birinci mektup - ki mahremdir - halı, sünger, gitar teli gibi İspanya'ya sürümü güc bâzı ihraç maddelerimizin radyo, gramofon plâğı, sedef düğme, pamuklu şeritler, gini ve porselen takımları gibi İspanyol ihraç maddeleriyle karşılaştırılmasına dairdir. İkinci mektup İspanya'nın memleketimizden senevi 1 milyon dolârlık tütün alacağına, üçüncü mektup da ihraç imkânı olduğunda İspanya'ya 4 yüz bin dolârlık afyon satacağımıza dairdir.

Ödeme Anlaşması da 8 maddelik olup buna da üç mektup eklidir. Bu Anlaşmanın hükümlerine göre, ticari mübadelelerden mütevellit tediye mütaallik hesabın T. C. Merkez Bankasında İspanyol Kambiyo Enstitüsü adına açılacak bir hesapta tutulacak, İspanya'ya yapılacak ödemelerin bu hesabın alacağına, Türkiye'ye yapılacak ödemelerin ise bu hesabın zimmetine geçecektir.

Anlaşmada 500 bin dolârlık bir kredi marjı tesbit edilmiştir, ancak bu marjın tecavüzünde dö-viz transferi yapılabilecektir.

Ödeme Anlaşmasına merbut birinci mektup 500 bin dolârlık kredi marjının mevsim sebepleriyle muvakkaten aşılması takdirinde röpor muamelelerine tevessül olunabileceğine dairdir. İkinci

mektup İspanyol Kambiyo Enstitüsünün Amerikan dolârına tatbik ettiği rayicin tesbitine dairdir. Üçüncü mektup da Ödeme Anlaşması gereğince yapılacak cari ödemeleri tadat etmektedir.

Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarından 'gayrı İspanya Hükümetiyle bir de Protokol imza edilmiştir. Mezkûr anlaşmalara bağlı bu protokolde Türkiye ve İspanya hükümetleri karşılıklı olarak seyrisefaine mütedair her hangi bir üçüncü devlete bahsettikleri veya edecekleri muameleyi birbirlerine bahşedeceklerini, gümrük muamelâtına gelince İspanya Hükümeti Türk mallarına asgari gümrük tarifesini, Türkiye Hükümeti de bilmukabele İspanyol mallarına her hangi bir üçüncü devletin mallarına ahden tanıdığı asgari rüsumu tatbik edeceklerini taahhüt etmektedir.

Anlaşmalara merbut son bir mektupta «İspanya» kelimesinin hangi ülkelere şâmil olduğu tasarih edilmektedir.

Yine Anlaşmalara merbut bir dekarasyonla her iki âkîd Taraf ihracat ticaretinde kabul edilen usullerin, bu anlaşmalarda derpiş olunan mübadelelerin normal inkişafını tahdit edecek farklı bir muamele teşkil etmiyeceğini beyan etmektedir.

İspanya ile akdedilmiş Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ve merbutları gerek mübadele edilmesi derpiş olunan mallar bakımından gerek ticari muamelelerden mütevellit tediyelerin sureti ifası bakımından memleketimize menfaatler vadetmekle metinler Yüksek Meclisin tasdik ve tasvibine saygı ile arz edilmiştir.

Dışişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışişleri Komisyonu

Esas No. 1/249

Karar No. 16

Ankara : 29 . II . 1952

Yüksek Başkanlığa

Türkiye ile İspanya arasında 19 . VI . 1951 tarihinde Madrid'de imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile eklerinin onanması hakkındaki kanun tasarısı komisyonumuza havale edilmekle, mesele Dışişleri ve Ticaret Bakanlığı temsilcilerinin huzuru ile incelendi.

Hükümet gerekçesinde, Türkiye ile İspanya arasında mevcut 31 . XII . 1932 tarihli Ticaret ve Kliring Anlaşmaları ile 1938 yılında imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarının yürürlükten kalkmasından sonra, iki memleket arasındaki ticari mübadelelerin gittikçe azaldığı, halbuki İspanya'nın ticari ve smai durumunun tetkiki neticesinde iki memleket arasındaki bu nevi münasebetlerin gelişmeye müsait olduğunun anlaşıldığı belirtilerek, 1950 yılı ticaret muvazenesinin lehimize olduğu ifade olunmaktadır.

Yapılan görüşmelerde alınan tamamlayıcı izahlar sonunda işbu anlaşmanın memleket menfaatle-

rine uygun olduğu neticesine varılarak Hükümet tasarısı başlıktaki ve 1 ne maddedeki «merbutlarının» kelimesi «eklerinin» kelimesi ile değiştirilerek oybirliği ile kabul olunmuştur.

Havalesi gereğince Ticaret Komisyonuna gönderilmek üzere tasarı ve ekleri Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışişleri Komisyonu Başkanı

Samsun

P. Kesim

Kâtip

Denizli

A. Çobanoğlu

Erzurum

R. S. Burçak

İzmir

O. Kapani

Konya

Z. Ebüzziya

Sözei

Niğde

N. Bilge

Bolu

Gl. F. Belen

İzmir

C. Baban

İzmir

Dr. Cemal Tunca

Mardin

Dr. K. Türkoğlu

Ticaret Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ticaret Komisyonu

Esas No. 1/249

Karar No. 15

3 . V . 1952

Yüksek Başkanlığa

Komisyonumuza havale edilmiş olan Türkiye ile İspanya arasında 19 Haziran 1951 tarihinde Madrid'de imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile eklerinin onanması hakkındaki kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporu alâkalı bakanlıklar temsilcileri huzuriyle incelendi.

31 . XII . 1932 tarihli Ticaret ve Kliding Anlaşmalarıyla 1938 tarihli Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarının sona ermesi üzerine memleketimizle İspanya arasında mevcut ticari münasebetler azalmaya başlamıştır.

İspanya'nın ticari ve sınıai durumu iki memleket arasında ticari münasebetlerin gelişmesine müsait bulunduğundan imzalanmış olan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyla ekleri memleket menfaatlerine uygun olduğu görülmüş ve Dışişleri Komisyonunun birinci maddesiyle Hükümetin ikinci ve üçüncü maddeleri oy birliğiyle aynen kabul edilmiştir.

Kamutayın yüce tasvibine arz edilmek üzere

Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ticaret Komisyonu Başkanı

İstanbul

B. Nedim Göknül

Kâtip

Ankara

Salâhattin Benli

Afyon K.

Gazi Yiğitbaşı

İmzada bulunamadı

Bolu

Vâhit Yöntem

Kastamonu

Şükrü Kerimzade

Kütanya

Mecdet Alkin

Rize

Osman Kavrakoğlu

Trabzon

Cahid Zamangil

İmzada bulunamadı

Sözcü

Balıkesir

Enver Güreli

Afyon K.

Süleyman Kerman

Ankara

Hamdi Burgurlu

Erzurum

Said Başak

Kırklareli

Sıtkı Pekkip

Kütahya

Ahmet Kavuncu

Sivas

Hüseyin Yüksel

Yozgad

Faik Erbaş

İmzada bulunamadı

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye ile İspanya arasında 19 Haziran 1951 tarihinde imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyle merbutlarının onanması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye ile İspanya arasında 19 Haziran 1951 tarihinde Madrid'de imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile merbutları bir protokol, yedi mektup ve bir deklârasyon kabul edilmiş ve onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan

A. Menderes

Devlet Bakanı

F. L. Karaosmanoğlu

Millî Savunma Bakanı

Dışişleri Bakanı

Millî Eğitim Bakanı

T. İleri

Ekö. ve Ticaret Bakanı

Muhlis Ete

G. ve Tekel Bakanı

R. S. Burçak

Ulaştırma Bakanı

S. Kurtbek

İşletmeler Bakanı

Hakkı Gedik

Devlet Bakanı

Başbakan Yardımcısı

S. Ağaoğlu

Adalet Bakanı

R. Nasuhioğlu

İçişleri Bakanı

ve Dışişleri B. V.

Habîl Özyörük

Maliye Bakanı

H. Polatkan

Bayındırlık Bakanı

K. Zeytinoğlu

Sa. ve So. Y. Bakanı

Dr. E. H. Üstündağ

Tarım Bakanı

N. Ökmen

Çalışma Bakanı

N. Özsan

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Türkiye ile İspanya arasında 19 Haziran 1951 tarihinde imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyle eklerinin onanması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye ile İspanya arasında 19 Haziran 1951 tarihinde Madrid'de imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile ekleri bir Protokol, yedi mektup ve bir deklârasyon kabul edilmiş ve onanmıştır.

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE İLE İSPANYA ARASINDA TİCARET ANLAŞMSI

Türkiye Hükümeti ile İspanya Hükümeti, iki memleket arasındaki ticari mübadeleleri geliştirmek isteği ile, aşağıda yazılı hükümleri kararlaştırmışlardır :

Madde — 1.

Türkiye Hükümeti ile İspanya Hükümeti, kendi umumi ithalât ve ihracat rejimleri çerçevesi içinde, karşılıklı olarak ithalât ve ihracat müsaadeleri verilmesi hususunda mümkün olan en müsait muameleyi bahşedeceklerdir.

Madde — 2.

İspanya Hükümeti, her birine tahsis edilen kontenjanlar dâhilinde «E» listesindeki malların, Türkiye'ye ihracına müsaade edecek ve müteakıl ithal müsaadeleri Türkiye Hükümeti tarafından verilecektir.

Türkiye Hükümeti, her birine tahsis edilen kontenjanlar dâhilinde, «T» listesindeki malların İspanya'ya ihracına müsaade edecek ve müteakıl ithal müsaadeleri İspanya Hükümeti tarafından verilecektir.

Şu kadarı var ki, «E» ve «T» listelerinde bulunmayan mallarla, kontenjanları dolmuş olan mallar işbu anlaşmanın yürürlükte kaldığı müddetçe, önceden her iki memleketin yetkili makamlarından müsaade istihsal edilmek şartıyla, her iki taraftan ithal veya ihraç edilebilecektir.

Bununla beraber her iki memleketin yetkili makamları, bugünkü tarihte imzalanan Ödeme Anlaşmasının 4 nci maddesinde derpiş edilen hadler haricinde ithal ve ihraç müsaadeleri vermek mecburiyetinde olmayacaklardır.

Madde — 3.

İşbu Anlaşmanın yürürlüğe konulmasından sonra her iki taraftan sevkedilen mallar için, Akıdlardan her biri, ihraç eden tarafın yetkili makamlarınca verilmiş ve ilişik örneğe uygun bir menşe şahadetnamesi istiyebileceklerdir.

Bedeli 100 Türk lirasını veya başka bir para ile bu meblâğın tutarını, aşmayan mallar için menşe şahadetnamesi aranılmıyacaktır.

Madde — 4.

İşbu Anlaşmanın yürürlük süresi zarfında yapılacak ticari mübadelelere ait ödemeler bugünkü tarihte imzalanan Ödeme Anlaşması hükümlerine göre tesviye olunacaktır.

Madde — 5.

İşbu Anlaşmanın iyi işlemesine nezaret etmek ve gerek bu hususta gerek ikinci maddede derpiş edilen kontenjan listelerinin yeniden gözden geçirilmesi mevzuunda her türlü teklifte bulunmakla görevlendirilecek, Türkiye ve İspanya Hükümetleri temsilcilerinden müteşekkil bir Muhtelit Komisyon tesis edilecektir.

Muhtelit Komisyan, bu Komisyonu teşkil eden her iki taraf heyetleri başkanlarından birinin talebi üzerine toplanacaktır.

Madde — 6.

İşbu Anlaşmanın yürürlüğü içinde her iki memleketin yetkili makamlarınca onanmış olup Anlaşmanın sona erdiği tarihte henüz neticelendirilmemiş bulunan ticari muameleler, işbu Anlaşma hükümleri gereğince tasfiye olunacaklardır.

Madde — 7.

İşbu Anlaşmanın yürürlüğe konulmasından evvel iki hükümet tarafından onanmış olan ticari muameleler onanmaları sırasında her iki memlekette bunlara tatbik edilen hükümler gereğince tasfiye olunacaklardır.

Madde — 8.

İşbu Anlaşma 5 Temmuz 1951 tarihinde yürürlüğe girecek ve 5 Temmuz 1952 de sona erecektir. Anlaşma süre sonu tarihinden iki ay önce haber verilerek feshedilmediği takdirde, senelik süreler için, zimnen uzatılmış sayılacaktır.

Madrid'de, 19 Haziran 1951 tarihinde, Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türk Hükümeti adına İspanyol Hükümeti adına
H. Bayur Alberto Martín Artajo

Menşe şahadetnamesi

Gönderen:	Alan:
İsim	İsim
İkametgâh	İkametgâh
Sokak Nö.	Sokak No.
Malın einsi	
Ambalâj tarzı	
Koli adedi	
Marka numarası	
	Ağırlık gayrisâfi Kg.
	Kıymet

Malın gönderileceği yol:

..... Türkiye ile İspanya Devleti arasında 19 Haziran 1951 tarihli Ticaret Anlaşması hükümlerine uyarak, vasıfları yukarıda yazılı emtiaların Türk - İspanyol menşeli olduğunu tasdik eder.

Tarih

E - Listesi

Türkiye'ye ihraç edilecek İspanyol malları

Gümrük tarife No.	İstatistik No.	M a l l a r	Dolâr üzerinden senelik kontenjan
105	373,374	Yünlü mensucat	50 000
115	410	Keçe (Munhasıran silindir için)	50 000
	409	Kaba, katranlı kegeden mamul eşya (Munhasıran sanayide müstamel)	
	411	Boyanmış, kaba kegeden mamul eşya (Munhasıran sanayide müstamel)	
	412	İşbu tarifenin başka mahallerinde zikredilmeyen kegeden mamûl eşya	
125	430	Erkek için fötr şapka	
211	651,653	Kakao	50 000
231	711	Terebantın yağı	P. M.
277	867	Kolofan	P. M.
305	1014	Mantar (Munhasıran ham)	300 000
	1015	Temizlenmiş mantar (Her şekilde)	
	1016	Tapa ve sair mantardan mamûl eşya	
	1017	Yüzmeye mahsus mantarlar	
340	1106,1107,1108	Sigara kâğıdı	175 000
379	1273,1275,1276,1277, 1296,1298,1300,1319, 1321,1322,1323,1271, 1272,1274,1284,1285, 1286,1287,1288,1291, 1292,1294,1295,1299, 1309,1310,1313,1314, 1315,1316,1317,1318, 1320 1257	Munhasıran karşıda istatistik numaraları kayıtlı pamuklu mensucat	2 500 000
		Munhasıran hazır trençkot imalinde kullanılan empermeabl kumaş	
445	1456,1457	Otomobil, Kamyon, otobüs ve emsali arabalar ve bisiklet için iç ve dış lâstikler	1 000 000
448	1465,1466,1467,1469, 1470,1471,1472	Kauçuktan mamûl eşya	150 000
452	1479,1480	Yere sermeye mahsus lineleon	
483	1587,1588	Çini ve porselenden döşemelik tuğla	275 000
485	1591,1592,1593,1594	Banyo, kurna, lâvabo, ördek ve aptesane takımları	
487	1597,1603	Çiniden ve porselenden sofrâ mamulâtı (Kahve fincanı hariç)	100 000
488	1612,1613,1614,1615	Çiniden, porselenden alâti elektrikiye	50 000

Gümrük tarife No.	İstatistik No.	M a l l a r	Dolâr üzerinden senelik kontenjan
496	1632,1633,1634	Döşeme ve dam için tuğla, kiremit ve levha	300 000
497	1635,1636,1637,1638 1640,1641,1642,1643	Pencere camları Otomobil ve aynalara mahsus emniyet camları	
524	1766,1768 1767,1769,1771 1772,1774 1773,1775,1777	Demir tel Çelik tel Çinko, galvanizli demir ve çelik tel Çinkodan gayrı diğer madenlerle galvanize edilmiş demir ve çelik tel	
529	1793,1794,1795,1796, 1797 1799,1801	Çelikten borular Elektrik tellerine mahsus borular	100 000
538	1842,1843,1844,1849, 1850,1854,1855,1855A, 1856,1857	Her nevi demirden tel aleti	300 000
539	1861,1865,1866,1868, 1869	Karşıda istatistik numaraları kayıtlı bıçakçılık eşyası	100 000
541	1871,1872,1873 1872	Munhasıran kasa kilitleriyle, fişli, parolalı ve yale kilitleri Çilingir mamulâtı, ezcümle : Kilit, anahtar kapağı, pencere, mobilya ve sandıkçılık takımları ve yayları	
570	2031,2032,2033,2034, 2036,2037	Kurşun ve halitası	200 000
598	2148 2149	Elektrik muadditleri Su muadditleri	200 000
620	2225,2226,2227	Tababette müstamel elektrikli diğer alât ve cihazlar	100 000
624	2232	Termometre ve sair	
625	2234	Fennî alât ve sair	
626	2235,2236,2237	Baytarlığa, cerrahlığa ve tıbbî mütaallik cihazlar ve aletler	
627	2238	Tertibatı mahsusa ile mücehhez cerrahide ve dişçilikte müstamel masa ve emsali diğer ameliyat levazımı	
628	2239	Ortopedi cihazları	
635-647	...	Ešliha ve mühimmat	200 000
652	...	Elektrik motörleri, dinamo, transformatör, komitatör, rezistans, bobin, manyeto, buji, konvertisör, distribütör, aspiratör ve mümasilleri (10 kilogramdan hafif gelen vantilatör ve aspiratörler bundan müstesnadır)	300 000

Gümrük tarife No.	İstatistik No.	M a l l a r	Dolâr üzerinden senelik kontenjan
658	2349,2352,2353,2354, 2357,2358,2360,2361, 2362,2365,2366,2343, 2344,2345,2346,2347, 2348,2350,2355,2356, 2363,2364	Muhtelif makineler	300 000
...	...	Kalörifer için radyatör ve kazan	200 000
660	2371,2372	Dikiş makineleri ve yedek parçaları	125 000
662	2376,2379	Yazı makineleri	25 000
665	2426	El ile çalışanlar hariç her nevi mayiat için tulum- balar	100 000
679	2476	Bisiklet	100 000
702	2542,2543,2544,2545, 2546,2547,2549,2551, 2553,2554,2555	Litopon dâhil mâdenî boyalar	150 000
...	...	Türkiye'ye ithaline genel ithalât rejimi ile müsaade edilen tıbbi ve kimyevi maddeler (asit tartarik dâhil)	500 000
54	129	Sedef düğme	} 100 000
387	1333	Pamuklu pasmantöri	
607	2190	Gramofon plâğı (Türkiye Millî Eğitim Bakanlığının müsaadesiyle)	
619	2223	Radyo	
...	...	Türkiye'ye ithaline genel ithalât rejimi çerçevesinde müsaade edilen diğer muhtelif maddeler	500 000
Yekün			8 700 000

İspanya'ya ihraç edilecek Türk malları

İspanyol gümrük tarife No.	M a l l a r	Dolâr üzerinden senelik kontenjan
21	Zımpara	100 000
26	Amiant	200 000
56	Manganez	250 000
57	Krom	250 000
57	Borasit	100 000
667	Gitar teli	25 000
804,805	Sanayide müstamel balıkyacağı	100 000
218,830	Sünger	50 000
997 ve 999 a ve b	Yağlı tohumlar : Keten, susam, pamuk yağı, ayçiçeği ve haşhas	450 000
1002 ve 1003	Afyon	P. M.
1009 ve 1016	Palamut ve palamut hulâsası	100 000
1102	Pamuk	2 300 000
1179	Kendir elyafı	100 000
1214	Tiftik yünü	100 000
1243,1244,1245	Halı	75 000
1345,1346,1347, 1349	Kuru sebzeler : Nohut, fasulye, mercimek ve bakla	1 900 000
1432,1433	Yumurta	1 100 000
	Tütün	1 000 000
	Muhtelif	600 000
	Yekûn	8 700 000

Madrid, 19 Haziran 1951

Bay Başkan,

Bugünkü imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarına atfen «Tabacalera, S. A.» nin (İspanya Tütün Monopolü), Türkiye'den her yıl 1 milyon A. B. D. dolârından aşağı olmayacak bir miktar tütün satın alınacağı bildirilmekle şeref kazanırım.

Hükümetimin bu mubayaayı kolaylaştırmak için elinden geleni yapacağını ilâve etmekten zevk duyarım.

Saygılarımın kabulünü rica ederim Bay Başkan.

B. Hilmi Bayur
Türkiye Maslahatgüzarı a. i.
Türk Heyeti Başkanı
Madrid.

Dışişleri Bakanı
Alberto Martin Artajo

Madrid, 19 Haziran 1951

Bay Bakan,

Ekselânsınızın mefadı aşağıda yazılı 19 Haziran 1951 tarihli mektubunu aldığımı bildirmekle şeref kazanırım:

«Bugünkü tarihte imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarına atfen «Tabacalera, S. A.» nin (İspanya Tütün Monopolü), Türkiye'den her yıl 1 milyon A. B. D. dolârından aşağı olmayacak bir miktar tütün satın alacağını bildirmekle şeref kazanırım.

Hükümetimin bu mubayaayı kolaylaştırmak için elinden geleni yapacağını ilâve etmekten zevk duyarım.»

Pek yüksek saygılarımın kabulünü rica ederim. Bay Bakan.

Ekselâns
Alberto Martin Artajo
Dışişleri Bakanı
Madrid

Türk Heyeti Başkanı
H. Bayur

Madrid, 19 Haziran 1951

Bay Başkan,

Muhtevastaki afyon maddesi hizasına «P. M.» işareti konulmuş olan, bugünkü tarihli Ticaret Anlaşmasına ekli kontenjan listelerine atfen, İspanya Hükümetinin Türkiye'den, bugünkü tarihli Ödeme Anlaşması hükümleri gereğince senelik takriben 400 000 dolâr tutarında afyon alacağını bildirmekte şeref kazanırım.

Şu kadar ki Türk Hükümeti Beynelmielel Uyusturucu Maddeler Bürosu nizamları gerçevesi ve kendi ihracat imkânları dâhilinde bu miktar afyonun İspanya'ya ihracını kolaylaştıracaktır.

Yukardaki husus hakkında Türk Hükümetinin mutabakatını bana bildirmenizi istirham ederim.
Bay Başkan.

Saygılarımın kabulünü rica ederim Bay Başkan.

B. Hilmi Bayur
Türkiye Maslahatgüzarı a. i.
Türk Heyeti Başkanı
Madrid

Dışışleri Bakanı
Alberto Martín Artajo

Madrid, 19 Haziran 1951

Bay Bakan,

Ekselânsınızın mefadı aşağıda yazılı 19 Haziran 1951 tarihli mektubunu aldığımı bildirmekte şeref duyarım.

«Muhtevastaki afyon maddesi hizasına «P. M.» işareti konulmuş olan, bugünkü tarihli Ticaret Anlaşmasına ekli kontenjan listelerine atfen, İspanya Hükümetinin Türkiye'den, bugünkü tarihli Ödeme Anlaşması hükümleri gereğince senelik takriben 400 000 dolâr tutarında afyon alacağını bildirmekte şeref kazanırım.

Şu kadar ki Türk Hükümeti Beynelmielel Uyusturucu Maddeler Bürosu nizamları gerçevesi ve kendi ihracat imkânları dâhilinde bu miktar afyonun İspanya'ya ihracını kolaylaştıracaktır.

Yukardaki husus hakkında Türk Hükümetinin mutabakatını bana bildirmenizi istirham ederim.
Bay Başkan.»

Yukardaki husus hakkında Türk Hükümetinin mutabakatını size bildirmekte şeref kazanırım.
Derin saygılarımın kabulünü rica ederim Bay Bakan.

Ekselâns
Alberto Martín Artajo
Dışışleri Bakanı,
Madrid.

Türk Heyeti Başkanı
H. Bayur

TÜRKİYE İLE İSPANYA ARASINDA ÖDEME ANLAŞMASI

Madde — 1.

Türkiye'ye ithal edilmiş veya edilecek İspanya menşeli malların bedellerine ait ödemelerle kam-biyo kontrolü konusunda yürürlükte bulunan Türk mevzuatınca müsaade edilen ve Türkiye'den İspanya'ya yapılacak, işbu Anlaşmaya ekli mektupta zikredilen diğer her türlü ödemeler Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasında Instituto Espanol de Moneda Extranjera namına A. B. D. dolârı ile tutulacak faizsiz bir hesaba geçirilmek suretiyle yapılacaktır.

Madde — 2.

İspanya'ya ithal edilmiş veya edilecek Türkiye menşeli malların bedellerinin ödemeleri ile kam-biyo kontrolü konusunda yürürlükte bulunan İspanyol mevzuatınca müsaade edilip ekli mektupta zikredilen, İspanya'dan Türkiye'ye yapılacak her türlü diğer ödemeler birinci maddede zikredilen hesabın zimmetiyle yapılacaktır.

Madde — 3.

Hak sahiplerine ödemeler ifasını mümkün kılmak gayesiyle, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Instituto Espanol de Moneda Extranjera yapacakları bircümle tahsilâtı günü gününe birbirlerine bildireceklerdir.

Madde — 4.

İşbu Anlaşmanın birinci maddesinde derpiş olunan borçlu veya alacaklı bakıyesi 500 000 A. B. D. dolârından aşağı olduğu müddetçe, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Instituto Espanol de Moneda Extranjera tarafından yukardaki maddeler gereğince yapılacak ödemeler, âkid taraflar arasında döviz transferlerine lüzum göstermiyecektir.

Mezkûr hesabın borçlu veya alacaklı bakıyesi 500 000 A. B. D. dolârını aştığı takdirde, bu fazlalık alacaklı tarafın talebi üzerine, A. B. D. doları ile yahut, yukarda mezkûr müesseselerin önceden uyusacakları diğer bir para ile tesviye olunacaktır.

Madde — 5.

Türk liralarmın A. B. D. dolârlarına ve A. B. D. dolârlarının Türk liralarmına çevrilmesi, Türkiye'de, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının resmî kuru üzerinden yapılacaktır.

Pesetalarmın A. B. D. dolarlarmına ve A. B. D. dolarlarmının pesetalara çevrilmesi İspanya'da, meriyette olan resmî kam-biyo esasına göre yapılacaktır.

Şu kadar var ki, birinci maddede derpiş edilen ahdi hesaptan doğan dolarlarmın tahvilinde tatbik edilecek parite, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Instituto Espanol de Moneda Extranjera tarafından serbest A. B. D. dolarlarmın tahvilinde tatbik edilen pariteden farklı olamıyacaktır.

Madde — 6.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Instituto Espanol de Moneda Extranjera, işbu Anlaşmanın iyi işlemesi için alınacak tedbirler hususunda anlaşacaklardır.

Madde — 7.

İşbu Anlaşmanın sona erdiği tarihte birinci maddede derpiş edilen hesapta âkid taraflardan

biri veya diğeri lehine bir bakiye kalacak olursa, bu bakiye alacaklı tarafca altı ay içinde, bir ve ikinci maddelerde zikredilen ödemelerde kullanılacaktır.

İşbu altı aylık sürenin sonunda kalacak olan bakiye, borçlu tarafca A. B. D. dolârı yahut yukarıda mezkûr iki müessesenin önceden mutabık kalacakları bir para ile ödenecektir.

Madde — 8.

İşbu Anlaşma 5 Temmuz 1951 de yürürlüğe girecek ve bugünkü tarihte imzalanan Ticaret Anlaşmasıyla aynı yürürlük süresince mer'i olacaktır.

Madrid'de 19 Haziran 1951 de Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türkiye Hükümeti
adına
H. Bayur

İspanya Hükümeti
adına
Alberto Martin Artajo

Madrid, 19 Haziran 1951

Bay Bakan,

19 Haziran 1951 tarihinde imzalanan Türkiye - İspanya Ödeme Anlaşmasının 4 ncü maddesine atfen, bu maddede derpiş olunan 500 000 dolârlık marj mevsim sebepleriyle muvakkaten aşıldığı takdirde iki tarafın önceden anlaşmasıyla röpor muamelelerine tevessül olunabileceğini Ekselânsınıza bildirmekle şeref kazanırım.

Şurası mukarrerdir ki, bu muameleler ancak, A. B. D. dolârı, Sterlin veya iki müessesenin kabul edeceği diğerk bir para üzerinden yapılacaktır.

Pek derin saygılarımın kabulünü rica ederim Bay Bakan.

Türk Heyeti Başkanı
H. Bayur

Ekselâns

Alberto Martin Artajo
Dışişleri Bakanı
Madrid.

Madrid, 19 Haziran 1951

Bay Başkan,

Mefadı aşağıda yazılı 19 Haziran 1951 tarihli mektubunuzu aldığımı bildirmekle şeref kazanırım: «19 Haziran 1951 tarihinde imzalanan Türkiye - İspanya Ödeme Anlaşmasının 4 ncü maddesine atfen, bu maddede derpiş olunan 500 000 dolârlık marj mevsim sebepleriyle muvakkaten aşıldığı takdirde iki tarafın önceden anlaşmasıyla röpor muamelelerine tevessül olunabileceğini Ekselânsınıza bildirmekle şeref kazanırım.

Şurası mukarrerdir ki, bu muameleler ancak, A. B. D. dolârı, Sterlin veya iki müessesenin ka-

bul edeceği diğer bir para üzerinden yapılacaktır.»
Saygılarımın kabulünü rica ederim Bay Başkan.

B. Hilmi Bayur
Türkiye Maslahatgüzarı
Türk Heyeti Başkanı
Madrid.

Dışişleri Bakanı
Alberto Martin Artajo

Madrid, 19 Haziran 1951

Bay Başkan,

19 Haziran 1951 tarihinde imzalanan Türkiye - İspanya Ödeme Anlaşmasının 5 nci maddesine atfen, aynı maddenin 3 ncu fıkrasında derpiş edildiği veçhile, Instituto Espanôl de Moneda Extranjera tarafından serbest A. B. D. dolârlarının tahvilinde tatbik edilen paritenin, mezkûr maddenin ikinci fıkrasında zikredilen İspanya'da meriyette olan resmî kambiyo sisteminin tesbit ettiği paritenin aynı olacağını bilginize arz etmekle şeref kazanırım.

Saygılarımın kabulünü rica ederim Bay Başkan.

B. Hilmi Bayur
Türkiye Maslahatgüzarı a. i.
Türk Heyeti Başkanı
Madrid

Dışişleri Bakanı
Alberto Martin Artajo

Madrid, 19 Haziran 1951

Bay Bakan,

Ekselânsınızın mefâdı aşağıda yazılı, 19 Haziran 1951 tarihli mektubunu aldığımı bildirmekle şeref kazanırım:

«19 Haziran 1951 tarihinde imzalanan Türkiye - İspanya Ödeme Anlaşmasının 5 nci maddesine atfen, aynı maddenin 3 ncu fıkrasında derpiş edildiği veçhile, Instituto Espanôl de Moneda Extranjera tarafından serbest A. B. D. dolârlarının tahvilinde tatbik edilen paritenin, mezkûr maddenin ikinci fıkrasında zikredilen, İspanya'da meriyette olan resmî kambiyo sisteminin tesbit ettiği paritenin aynı olacağını bilginize arz etmekle şeref kazanırım.»

En derin saygılarımın kabulünü rica ederim Bay Bakan.

Ekselâns
Alberto Martin Artajo
Dışişleri Bakanı
Madrid.

Türk Heyeti Başkanı
H. Bayur

Madrid, 19 Haziran 1951

Bay Bakan,

Türkiye ile İspanya arasında bugünkü tarihte imzalanan Ödeme Anlaşmasına atfen mezkûr Anlaşmanın birinci ve ikinci maddelerinde derpiş olunan ödemelerin aşağıdakiler olduğunu size bildirmekle şeref kazanırım:

- a) Mal bedelleri,
 - b) Türkiye ile İspanya arasında deniz ve karayolu ile yapılan her nevi nakliyata mütaallik masraflar,
 - c) Mal mübadelesiyle ilgili müteferri masraflar:
Liman masrafları, antrepo ve gümrükleme, deniz acentası masrafları gibi,
 - d) (a) fıkrasında zikredilen Türkiye - İspanya arasındaki mal mübadelesine ait sigorta masrafları ve bedelleri, prim, tazminat ve saire gibi,
 - e) Ticari muamelelerden doğan faizler, komisyonlar, peyler, tellâliyeler, ticari temsil masrafları,
 - f) Hizmet karşılıkları: Ücretler, maaşlar, yevmiyeler. (İş mukavelelerine tevfikan)
 - g) Fikrî, sımai ve ticari mülkiyet hakları: (Telif hakkı, lisanslar, ruhsatıyeler, fabrika markaları v.s.)
 - h) Seyahat, tahsil ve mektep ve yaşama masrafları,
 - i) Konsolosluk hasilâtı,
 - j) İki Hükümetin yetkili makamlarınca müştereken tasvip edilecek diğer her türlü ödemeler.
- En derin saygılarımın kabulünü rica ederim Bay Bakan.

Ekselâns

Alberto Martin Artajo
Dışişleri Bakanı
Madrid

Türk Heyeti Başkanı
H. Bayur

Madrid, 19 Haziran 1951

Bay Başkan,

Mefadî aşağıda yazılı bugünkü tarihli mektubunuzu aldığımı bildirmekle şeref kazanırım:
«Türkiye ile İspanya arasında bugünkü tarihte imzalanan Ödeme Anlaşmasına atfen mezkûr Anlaşmanın birinci ve ikinci maddelerinde derpiş olunan ödemelerin aşağıkiler olduğunu size bildirmekle şeref kazanırım:

- a) Mal bedelleri,
- b) Türkiye ile İspanya arasında deniz ve kara yolu ile yapılan her nevi nakliyata mütaallik masraflar,
- c) Mal mübadelesiyle ilgili müteferri masraflar: Liman masrafları antrepo ve gümrükleme, deniz acentası masrafları gibi,
- d) (a) fıkrasında zikredilen Türkiye - İspanya arasındaki mal mübadelesine ait sigorta masrafları ve bedelleri, prim, tazminat ve saire gibi,
- e) Ticari muamelelerden doğan faizler, komisyonlar, peyler, tellâliyeler, ticari temsil masrafları,
- f) Hizmet karşılıkları: Ücretler, maaşlar, yevmiyeler (İş mukavelelerine tevfikan)
- g) Fikrî, sımai ve ticari mülkiyet hakları: (Telif hakkı, lisanslar, ruhsatıyeler, fabrika markaları v. s.)

- h) Seyahat, tahsil ve mektep ve yaşama masrafları,
i) Konsolosluk hasılatı,
j) İki Hükümetin yetkili makamlarınca müştereken tasvip edilecek diğer her türlü ödemeler»
Yukarıdaki hususlar hakkında Hükümetimin mutabakatını size bildirmekle şeref kazanır, saygılarımın kabulünü rica ederim Bay Başkan.

B. Hilmi Bayur
Türkiye Maslahatgüzarı a. i.
Türk Heyeti Başkanı
Madrid

Dışişleri Bakanı
Alberto Martín Artajo

PROTOKOL

Türkiye ile İspanya arasında ticari münasebetleri kolaylaştırmak gayesiyle iki Hükümet aşağıdaki hususlar üzerinde mutabık kalmışlardır :

I

Türk Hükümeti ile İspanyol Hükümeti karşılıklı olarak, seyrisefaine mütedair her hangi bir üçüncü Devlete bahşetikleri veya bahşedecekleri muameleyi birbirlerine bahşedeceklerdir.

II

İki Yüksek Âkid Taraf gerek ithalâtta gerek ihreatta rüsum tahsiline, gümrüklemeye mütallik nizam, usul ve mükellefiyetler hakkında her hangi bir üçüncü Devlet menşeli mallara tanıdıkları veya tanıyabilecekleri muameleyi Türk yahut İspanyol menşeli mallara uygulamayı taahhüt ederler

III

Gümrük Resmi mevzuunda İspanya Hükümeti Türk Mallarına, gümrükleme anında meriyette olan asgari tarifeyi tatbik edecektir (İspanya Gümrük Tarifesinin 2 nei sütünü). Bilmukabele Türkiye Hükümeti, İspanyol mallarına gümrükleme anında, herhangi bir üçüncü Devletin mallarına ahden tanınan asgari rüsümü tatbik edecektir.

IV

Şurası mukarrerdir ki, yukardaki hükümler aşağıdaki hususlar hakkında tatbik edilmeyecektir:

1. İspanya'nın, gerek Kanarya Adaları ve Afrika hâkimiyet mntakaları serbest limanlarında gerek Fas'ın İspanya himayesindeki kısmına, Afrikadaki İspanyol arazisine, Portekiz'e ve İbero - Amerikan memleketlerine, gümrük tarifesi mevzuunda tanıdığı veya tanıyabileceği hususi imtiyazlar,
2. Türkiye'nin 1923 te Osmanlı İmparatorluğundan ayrılan memleketlere gümrük tarifesi mevzuunda tanıdığı veya tanıyacağı hususi imtiyazlar,
3. Yüksek Âkidlardan biri tarafından hudut ticaretini kolaylaştırmak gayesiyle hemhudut devletlere tanıdıkları veya tanıyabilecekleri imtiyazlar,
4. Yüksek Âkidlardan biri tarafından akdedilmiş veya edilecek bir gümrük ittihadından doğacak avantajlar,
5. Yüksek taraflardan birinin, diğerinin iştirak etmediği çok taraflı mukavelelerle üçüncü devlet-

lere tanıdıkları veya ileride tanıyabilecekleri hak ve imtiyazlar.

Madrid'de, 19 Haziran 1951 de Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türk Hükümeti adına İspanyol Hükümeti adına
H. Bayur *Alberto Martín Artajo*

Madrid, 19 Haziran 1951

Bay Başkan,

Bugünkü tarihte imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarına atfen, «İspanya» tâbiriyle, İberya yarımadasındaki İspanyol arazisinin, Balear ve Kanarya adalarının, Fas'taki hâkimiyet bölgelerinin, Afrika'daki İspanyol müstemele ve arazilerinin, Fas'ın İspanya himayesindeki kısmının kastedildiğini size bildirmekle şeref duyarım.

Saygılarımın kabulünü rica ederim. Bay Başkan.

B. Hilmi Bayur
Türkiye Maslahatgüzarı a. i.
Türk Heyeti Başkanı
Madrid

Dışişleri Bakanı
Alberto Martín Artajo

Madrid, 19 Haziran 1951

Bay Bakan,

Ekselânsınızın mefadı aşağıda yazılı bugünkü tarihli mektubunu aldığımı bildirmekle şeref kazanırım.

«Bugünkü tarihte imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarına atfen, «İspanya» tâbiri ile, İberya Yarımadasındaki İspanyol arazisinin, Balear ve Kanarya adalarının, Fas'taki hâkimiyet bölgelerinin, Afrika'daki İspanyol müstemele ve arazilerinin, Fas'ın İspanyol himayesindeki kısmının kastedildiğini size bildirmekle şeref duyarım.»

En derin saygılarımın kabulünü rica ederim, Bay Bakan.

Ekselâns
Alberto Martín Artajo
Dışişleri Bakanı
Madrid.

Türk Heyeti Başkanı
H. Bayur

DEKLARASYON

Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarının akdi sırasında iki delegasyon aşağıdaki husus üzerinde mutabık kalmıştır :

İhracat ticaretinde kabul edilen usuller, bugünkü tarihte imza edilen Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarında derpiş olunan mübadelenin normal inkişafını tahdit edecek bir farklı muamele teşkil etmeyecektir.

Madrid'de 19 Haziran 1951 de fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türk Heyeti Başkanı
H. Bayur

Dışişleri Bakanı
Alberto Martin Artajo

